Cong. Yetev Lev
D'Satmar
Kiryas Joel

קהל יטב לב
ד'סאטמאר
קרית יואל יצ"ו

Main Office 16 Garfield Road. Monroe, NY 10950 *Tel.* (845) 774-4040 *Fax.* (845) 783-2684

בס"ד

<u>פסק הלכה ודעת תורה</u>
<u>מאת הגאון הגדול דומ"ץ קרית יואל שליט"א</u>

במעמד אלפי חברי קהלתינו הק', אצל ה"גענעראל פארזאמלונג" דקהל יטב לב ד'סאטמאר יום א' משפטים

ברשות הרבנים הגאונים הצדיקים, ברשות ראשי קהלתינו הק', בעלי בתים חשובים ה' עליהם יחיו, וועל איך זאגן דא אפאר ווערטער.

די וואכעדיגע סדרה, ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ואלה מוסיף על הראשונים. טייטשט דער הייליגער קדושת יו"ט – די וואך שבת איז די יארצייט – ואלה מוסיף על הראשונים, ברענגט ער צו דעם באקאנטן דרשות הר"ן אשר נתן לנו את תורתו, נתן **לנו** איז טייטש דער אייבערשטער האט געגעבן פאר די חכמי הדור די עיני העדה אין יעדן דור אז זיי זאלן קענען מוסיף זיין, דרשנ'ען גדרים וסייגים לויט וויאזוי די עיני העדה זעען איין אז ס'איז וויכטיג

מיט דעם טייטש דער קדושת יו"ט שם שם **לו** חוק ומשפט, לו איז טייטש אז די תורה האט מרמז געווען אז דער אייבערשטער האט געגעבן "לו" מ'זאל קענען דרש'נען מוסיף זיין לויט וויאזוי זיי זענען משיג, ער טייטשט דארט אזוי כדרכו אז לא עשה כן בגוים איז נישטא דאס, אבער ביי אידן האט דער אייבערשטער געגעבן פאר די חכמי הדור זיי זאלן מאכן גדרים וסייגים. אבער דאס האט דער אויבערשטער געגעבן נאר פאר אידן, **ואלה** מוסיף על הראשונים, דאס וואס די חכמים בכל דור ודור זענען מוסיף גדרים וסייגים על הראשונים, דאס איז נאר **לפניהם** ולא לפני עכו"ם.

דער אויבערשטער האט געגעבן פאר די חכמי הדור זיי זאלן מוסיף זיין גדרים וסייגים. דאס איז טייטש אפילו א זאך וואס שטייט נישט ארויס אין פסוק, ווייל מהאט איינגעזען אז ס'איז א גדר מיט א סייג, האט דער אויבערשטער איבערגעגעבן דעם כח פאר די חכמי הדור זאלן דאס אויספירן.

לענינינו, אונז געפין מיר א זאך וואס די חכמי הדור, דור דור, האבן מתקן געווען, זיי האבן עס איינגעזען פאר א גדר און א סייג, און ווער ס'איז עובר אויף דעם גדר וסייג זאגן זיי זייער שארפע לשונות. אויף **דעם** גדר זאגט מען פורץ גדר וואס ס'שטייט ווייטער. אזא מין גדר איז דאס געווען. וואס איז דאס ענין? דאס ענין איז אז מ'זאל מסדר זיין קידושין אין א שטאט אדער אין גלילות אנעם רשות פונעם מרא דאתרא.

דער רבי זכרונו לברכה, רבינו הקדוש, איז מעתיק דאס שארפקייט מיטן הארבקייט אין דעם ענין. מ'געפינט ס'איז געווען גדרים וסייגים וואס מ'האט געמאכט, [אבער] מיט אזעלכע שארפע לשונות אז דער ווער ס'וועט נישט איינהאלטן דעם גדר זאל באקומען דעם עונש פון א פורץ גדר, אזעלכע שארפע לשונות זעט מען נישט כמעט נאר ביי דעם ענין, ווי דאס לשון פון רבינו הקדוש והטהור וואס ער האט געשריבן. ווי ס'איז געדרוקט אין אגרות מהרי"ט.

דאס איז געווען א תקנה נישט וואס שפעטערדיגע אחרונים האבן איינגעפירט, דאס איז נאך געווען א גדר און א סייג וואס מ'האט איינגעפירט בימי ר"ת, האט מען געמאכט די גזירה, וקבלה בידינו שמקובל הוא מרבני צרפת וואס זענען געווען בימי ר"ת שגזרו ואמרו שלא יסדר שום אדם קידושין נאר מי שנבחר לרב או מו"ץ בקהילתו או מדינה או גליל. **אפילו אויב ער איז א רב ערגעץ אנדערשוואו, אויב איז ער נישט געווארן אויסגעוועלט אין די קהלה, דא האט מען אים נישט אויסגעוועלט, האט מען גוזר געווען אז ער טאר נישט מסדר קידושין זיין, זאל ער זיין וואסערע גרויסע רב ער איז.** דא אין די קהלה אין די שטאט האט מען אין נישט מקבל געווען פאר א רב טאר ער נישט דא מסדר קידושין זיין.

דאס לשון אין די פוסקים איז, אפילו ס'איז נישט אין די שטאט ממש, אזויווי ס'איז געווען אינדערהיים ס'איז געווען די גלילות פון די שטאט איז אויך דאס זעלבע, און ביים שבות יעקב איז אויך געווען ס'איז געווען דארטן גלילות וואס איז אויך דא דער איסור. זאגט ער זייער שארפע לשונות, פוק חזי מאי עמא דבר בכל תפוצות ישראל וכו', **זייער שארפע לשונות, ווער עס וועט עובר זיין אויף דעם רעדט ער ארום <u>דער מסדר איז א פורץ גדר, דער אבי הכלה אויך שארפע לשונות.</u>** ווייטער לשון קדשו, **<u>והקרואים לסעודות מריעות, די וואס מ'רופט זיי זאלן זיך דארט משתתף זיין זענען ראוי צו חירופים וגידופים ונזיפה,</u> זייער שארפע לשונות וואס ער פירט נאך אויס שפעטער, וואס דער רבי ז"ל אליין שרייבט ער וויל נישט נאכזאגן, די עונשים קשים ומרים אשר קשה להעתיקן.**

רביה"ק פירט אויס **<u>"והמאמין בהשי"ת ובתורתו הקדושה וועט נישט עובר זיין אויפן חרם פון ר"ת מיט די ראשונים"!</u>** וחיובא רמיא על הבי"ד וטובי הקהל מ'זאל אלעס טון קנסות מיט כפיות קעגן די זאכן, דאס איז וואס מ'זעט לשון קדשו פון רבינו הקדוש ז"ל.

אלע גדולי הפוסקים שפעטער ברענגען צו ווען מ'רעדט פון דעם מ'האט מסדר קידושין געווען אן א רשות פונעם מרא דאתרא. אמאל אינדערהיים איז עס נוגע געווען די פרנסה אויכעט, מ'רעדט אויך פון דעם אז מ'איז מקפח די פרנסה, אבער אלע געבן א זאג צו, וואו מ'וועט נאכקוקן, אז אויסערדעם אפילו וואו ס'איז נישט אזוי, דער עצם הענין גיין אין א שטאט מסדר קידושין זיין [איז אסור].

מ'זעט דאך גדולי עולם האבן עס געזען פאר אזא מין שארפע זאך, מ'האט געהאלטן אז דאס איז א פירצה, מ'האט געהאלטן דו גייסט אריין אין א פרעמדע שטאט וואו ס'איז דא א מרא דאתרא גיין מסדר קידושין זיין. דער מונקאטשער רב שרייבט אויף א פלאץ, דער מנחת אלעזר, ס'איז געווען אויכעט עפעס ווער ס'האט געוואלט פסק'נען וואס מ'האט געהאט עפעס צו טון, אבער דאס אז מ'זאל האבן א העזה צו גיין מסדר קידושין זיין דארט וואו ס'איז דא א מרא דאתרא?! דער מושג איז נישט געווען, מ'האט נישט געקענט גארנישט טראכטן פון אזא מין זאך, מ'האט נישט געוואוסט אז דאס איז אזוי געווען

אזויווי מ'האט פריער געזאגט. רבינו הקדוש האט מייסד געווען דעם שטעטל אויף דעם, ער האט געוואלט ער זאל האבן א שטאט אז מ'זאל ממשיך זיין די מסורה פון אלע קהלות קדושות וואס איז געווען אין אייראפע, א זאך וואס אלע קהלות די עלטערע אידן ווייסן, זיי געדענקען, מ'וועט זיי פרעגן, ס'האט נישט עקזיסטירט, וואס ס'הייסט מ'איז געקומען ס'איז געווען א רב מ'זאל מסדר קידושין זיין?

א גדר וואס אין גאנץ אייראפע איז עס געווען אנגענומען ווייל מ'האט געפילט אז דער ר"ת מיט די אלע גדולי הרבנים, און די שפעטערדיגע דורות, דער כנסת יחזקאל דער שבות יעקב און אזוי און אזוי ווייטער די אלע פוסקים וואס מ'רעדט ארום אויכעט, אז דאס האבן זיי אלע געפילט אז דאס איז מען מחוייב מקבל זיין, יעדער האט געוואוסט שם שם לו חוק ומשפט אז דער אייבערשטער האט איבערגעגעבן פאר די חכמי הדור אז זיי זאלן פארשטיין וואספארא גדרים מ'זאל מאכן.

האט יעדער איינער פארשטאנען דאס איז נישט א זאך וואס מ'מאכט היינט, א רב מאכט א גדר, דאס איז א גדר וואס די גרעסטע גדולי עולם דער ר"ת מיט אלע גדולי הפוסקים האבן דאס איינגעזען, און אזוי איז געווען אין אלע קהלות קדושות, **איז דען היעלה על הדעת אז ער [רבינו הקדוש] האט געוואלט אז אין אזא מין הארבע זאך זאל זיין הפקר?! מ'זאל קענען קומען אריין מסדר קידושין זיין וואס ווען וואו?!** לויטן מצב פון היינט וויאזוי ס'גייט, אויכעט, א רב אהער אהין ער מאכט זיך א ביהמ"ד אהער אהין, ס'איז דאך גאר אנדערש פון אמאל.

נאר לו יהא, אפילו ער איז א רב פון א קהלה, האמיר פריער געזאגט דעם לשון, דער רב וואס ער דארף נבחר ווערן צו קהלתם, דא דער ציבור האט אים אויסגעוועלט, און איבעראל און אלעמאל דאס איז געווען אזוי אינדערהיים. מ'קוקט נאך אין די פוסקים זאגן זיי אלע צו די ווערטער "אדער אין די גלילות". דארט אין שבות יעקב וואו ס'איז געווען איז אויך געווען אין א כפר, איז ממילא אז מ'איז זיך מתבונן אין דעם מגיד דבריו ליעקב, ואלה מוסיף על הראשונים, די חכמי הדור האבן דאס א רעכט, דאס איז קיין ספק נישט אז ווען דער רבי האט געבויט דעם שטעטל האט ער געוואלט אז ס'זאל זיין אויפן ענין פון סידור קידושין, וואס ס'מאכט זיך שווערע שאלות און פארשידנס, אז ס'זאל זיין א רב א מרא דאתרא ווער ס'זאל זיך אומקוקן אויף דעם

ס'איז מיר שווער אביסל צו זאגן, כ'וואלט נישט געוואלט זאגן, אזא גרויסער ציבור אידן וואס זיי הערן אויס וואס איך זאג, כ'האב מסופק געווען צו איך זאל זאגן, [אבער] כ'האב געפילט פאר א חוב **אזוי ווי רבינו הקדוש והטהור האט מיר געזאגט אז כ'זאל ארויספארן אין די שטאט להורות הוראה בישראל, פיל איך אז בין איך מחויב צו זאגן חוות דעתי העני' אין דעם ענין. וויל איך זאגן חוות דעתי העני'.**

נאכ'ן מעיין זיין אין די פוסקים, אין תשובה ספרים, אין אחרונים, ווער ס'איז צוגעאנגען וואס מ'האט געזען וויאזוי די פוסקים האבן צוגעטרעטן צו אזא ענין, **איז קלאר: דא אין קרית יואל און אין די גלילות טאר נישט קיינער, און חס ושלום לשום מאן דהו, אז מ'זאל מסדר קידושין זיין דא אדער אין די גלילות ארום און ארום אן נעמען רשות פונעם מרא דאתרא, פון רבינו שליט"א.**

דעם גדר האבן געמאכט דער ר"ת מיט די אנדערע, זיי האבן איינגעזען אז דאס האט צוטון מיט קדושת ישראל, די ראשונים כמלאכים, הונדערטער יארן פון דורי דורות, וואס מ'האט דאס פארשטאנען און מ'האט געוואוסט, מ'האט זיך נישט געקענט חלומען דאס זאל זיין אזא מין זאך מ'זאל אריינגיין אין א פרעמדע שטאט זאגן איך בין דארט איך בין מסדר קידושין.

ממילא איז ברור אז ס'איז א איסור מסדר קידושין צו זיין דא און אין די גלילות.

מיט דעם בין איך מסיים מיינע ווערטער, דער אייבערשטער זאל העלפן ילמדו תועים בינה, זיי זאלן זיך מתבונן זיין וואס מ'וויל דא טון, מ'וויל אנהייבן אריינצוברעכן אז נע, מ'ברויך נישט, הפקר, דער אייבערשטער זאל העלפן די תועים זאל אריינקומען בינה זיי זאלן פארשטיין דעם חומר הענין פון דעם און אן נעמען רשות פונעם מרא דאתרא וועט קיינער דא נישט קומען מסדר קידושין זיין.

דער אייבערשטער זאל העלפן עושה שלום במרומיו זאל מאכן שלום מ'זאל פארשטיין דעם חומר הענין, און מיט דעם זכות וואס מ'וועט גיין בעקבות הראשונים, מ'וועט פירן די שטאט מיט גדרים וסייגים און מ'וועט זיך האלטן דערצו, וועלן מיר זוכה זיין צו ביאת גואל צדק בב"א.